Mons Anton Cauchi Vig. Ġen.

L-Ewwel Kappillan tal-Parroċċa ta' Għajnsielem

Jikteb Dun Karm Cassar

Jiena personalment, inħobb insejjaħ lil Dun Anton Cauchi l-Pijunier ta' l-istorja, mhux tar-Raħal tagħna, bħala raħal, għax l-istorja bħala raħal naħseb li ntilfet fil- baħħ taż-żmenijiet; infatti rigward l-Isem, "Għajnsielem" nibtu ħafna verżjonijiet differenti, li ftit jew wisq, ilkoll għandhom mill-verita', għallhekk hu diffiċli tgħid liema hija l-verżjoni eżatta.

L-istorja ta' raħalna, bħala Parroċċa, iddedikata lill-Madonna ta' Loretu għandha verżjoni waħda; dik tad-Dehra tal-Madonna lil Anġlu Grech, imlaqqam "Ta' Xini" minn Għajnsielem, meta talbitu jwaqqfilha niċċa ddedikata taħt it-titlu ta' Marija Lauretana u ndikat ukoll il-lokal fejn riedet li ssir din in-niċċa.

Il-kappillan Anton Cauchi ħallilna bil-miktub "li assikurah ċertu Salvu Grima, bin Ġorg, minn Nadur, raġel xwejjaħ, twajjeb u ta' min jemmnu illi bosta drabi f' ħajtu sema' minngħand ommu, u minn għand nies xjuħ ta' min joqgħod fuq kliemhom, illi ċertu Anġlu Grech imlaqqam "Ta' Xini" minn Għajnsielem dehritlu Sinjura ħdejn l-għajn, imsejħa "Hajn-Salem"... u ordnatlu li jwaqqfilha statwa taħt it-titlu glorjuż ta' Loreto (cf. Ġrajjiet il-Parroċċa ta' Għajnsielem, Arċ.Żerafa).

Kieku ma kienx l-impenn tal-Kappillan Cauchi, li rreġistra fil-kotba tal-Parroċċa tagħna dak li sema' mix-xjuħ ta' qablu, ma nafx kemm setgħet tibqa' kredibbli din it-tradizzjoni pjetusa, li oriġinat il-Parroċċa tagħna bit-Titlu tal-Madonna ta' Loretu u għallhekk jiena sejjaħt il-Kappillan A.Cauchi l-pijunier ta' l-istorja tal-Parroċċa tal-Madonna ta' Loretu. Grazzi Kappillan Anton Cauchi. Il-poplu ta' Għajnsielem kellu xewqa kbira li jara l-Knisja tiegħu ssir Parroċċa u l-ħidma għaqlija tal-Vici Kurat, Dun Anton Cauchi (l-Ewwel Kappillan) ħalliet il-frott tagħha għax b'digriet tal-20 ta' Jannar, 1855, il-Papa (illum Beatu) Piju IX fuq rakkomodazzjoni ta' l-Isqof Mons.Publiju da Conti Sant, għamel il-knisja ta' Għajnsielem parroċċa għalih (cf Ġrajjiet il-Parroċċa Arċ Ġ. Zerafa, Kap.3 pag, 13)

Minn dan naraw li l-Kappillan A.Cauchi sa minn qabel ma sar l-ewwel kappillan tagħna ħadem għal raħalna għax kif rajna kien għadu biss Viċi Kurat, meta stinka ħalli l-Knisja tal-Madonna ta' Loretu ssir Parroċċa u għalhekk jiena fil-bidu sewwa għidt li lil dan il-Kappillan inqisu bħala l-piljunur ta' l-istorja tal-Parroċċa ta' Għajnsielem.

Dun Anton Cauchi, ġie magħżul bħala l-ewwel Kappillan "tagħna" u ħa l-pussess fl-14 ta' April 1855... minn idejn il-Pro-Vigarju, Kan.Dun Mikiel Sammut, delegat ta' l-Isqof Sant"(Cf, ġrajjiet Għajnsielem). Dak iż-żmien Għawdex kien għadu ma twaqqafx Djoċesi separata mid-Djoċesi ta' Malta, u Għajnsielem kienet l-aħħar parroċċa li twaqqet meta Għawdex kien għadu taħt il-ġurisdizzjoni ta' l-Isqof ta' Malta, li f'dik l-epika kien l-Isqof Sant.

Skond ir-reġistri tal-Parroċċa Dun Anton "dam jieħu ħsieb ir-raħal tagħna, l-ewwel bħala Viċi –Parroku u wara bħala kappillan għal xi 21sena (ivi). Fis-snin li dam f' Għajnsielem hu għamel diversi opri fosthom l-oqbra fil-Knisja u fis-sagristija, il-qanpiena ż-żgħira. (għandi naħseb li għamel ukoll parti mid-damask). Sa mill-bidu tal-Parrokat tiegħu l-Kappillan Cauchi għamel rikors lill-Kurja ta' Malta biex jitwaqqfu l-fratellanzi, dik tas-Sagrament u dik ta' l-Imqaddes Rużarju, u għamel ukoll xi opri oħra, fosthom Pissidi tal-fidda maħdum Marsilja (ivi) u żgur ukoll opri oħra li jkollha bżonn kull parroċċa, iktar u iktar, meta tkun għandha fil-bidu tagħha.

Il-pro neputi tiegħu, l-ex-arċipriet tax-Xewkija, Dun Anton Grima, kiteb taħt il-kwadru-Pittura li jinsab fis-sagristija tal-knisja ż-żgħira, "Mons Anton Cauchi resse questa chiesa con zelo, amore, et carita'... dal 24 Dicembre 1842 (Vicendario): Da parroco, dall 4 Apr. Al 29 Mar. 1864. Elevato a Can della S.Chiesa Cattedrale ed a Vig. Ġen.di Mons.P.Pace.Mori il 15 Feb.1894 all-eta' di 81 anno".

Bil-Malti "Mons.Anton Cauchi mexxa din il-Knisja (ta'Għajnsielem) b'żelu, imħabba u karita' mill-24 ta' Diċembru 1842 bħala vigarju Kurat u bħala kappillan mill-24 ta' April 1855 sad-29 ta' Marzu 1864. Mgħolli għal Kanonku tal-Knisja Katedrali u wkoll magħżul bħala Vigarju Ġenerali ta' l-Isqof Mons.Pietru Pace. Miet fil-15 ta' Frar 1894, fl-eta ta' 81 sena.

Il-Parroċċa tagħna twaqqfet b'digriet tal-Papa, illum il-Beatu Piju IX u billi dak kien żmien meta konna għadna taħt il-Ġurisdizzjoni ta l-Isqof ta' Malta, u għalhekk għandi naħseb li l-kappillan Cauchi ġie żgur ordnat saċerdot f'Malta, ma rnexxillix nikseb tagħrif dwaru fil-Kurja ta' l-Isqof ta' Għawdex, u għal dik ta' Malta m'għandix aċċess.

Xtaqt kieku nsib tagħrif iżjed dwar dan il-Kappillan, biss b'xorti tajba attwalment, bil-ħidma u bil-kortesija tas- Sur Lorenzo Zahra, Malti, mill-Birgu, li hu midħla tal-Kurja Arċiveskoili, waslulna mill-istess Kurja ta' Malta, fotokopji tad-dokument ta' meta Dun Anton Cauchi sar Monsinjur tal-Katidral ta' Għawdex.

Jidher, minn dan id-document, li meta kien hemm post vakanti ta' xi monsijur tal- Matriċi ta' Għawdex bil-mewt ta' żewġ monsinjuri, sar rikors mill-Kappillan A.Cauchi lil Arċ.Fr Gaetano Pace Forno biex jintagħżel bħala Monsinjur tal-Matriċi, u għalhekk dan kien iż-żmien (1864) meta Dun Anton ħalla l-parroċċa t' Għajnsielem biex ikun Monsinjur tal-Knisja Matriċi ta' Għawdex.

Fit-tweġiba għall-għażla tiegħu bħala monsinjur hemm imsemmija l-virtujiet sbieħ tal-Kappillan Cauchi "Vitae, ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis" (Cit.Doc.) "Datum in Palatio Arciepiscopali Civitatis Valletta. Die 14 Martii 1864). Dan jikkonferma kemm tajjeb ħalla miktub taħt il-kwadru-pittura tal-Kappillan Cauchi l-pro-neputi tiegħu, l-Arċipriet, Dun Anton Grima.